

נראדה אור

פרשת וירא תשפ"ד

גליון קצו שנה ד

באר רבוה"ק מלעכוויטש קוידענב

{ שניני אור }

פרשת וירא - עדיין עוסקים אנו במסכת חיי ונסיונותיו של אבינו אברהם, ננסה לפסוע בעקבות אבותינו ולהאיר באורם דרכי עבודתנו.

תחת אחד השיחים ציטט כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א דברי האור החיים הק' על הפסוק 'ויאמר ה' אל אברהם למה זה צחקה שרה לאמר האף אמנם אלד ואני זקנתי'. כי לכאורה מדוע לא הקפיד הקב"ה על אברהם שצחק אף הוא בשמיעת בשורת הבן כנאמר בפרשה הקודמת וברש"י ביאר לפי דרכו.

מבאר האוה"ח הק' כי אברהם ושרה היה צחוקם מתוך שמחה על הבשורה הגדולה, אלא שאברהם צחק מיד בשמיעת הבשורה ושרה צחקה רק כאשר ראתה שינוי המעידי על כך שיכולה ללדת. ועל כך הקפיד הקב"ה מדוע [לפי דרגתה] לא היתה אמונתה שלמה בהבטחת הבורא כאברהם שהאמין ושמח גם קודם שראה בעצמו איזה שינוי המעידי על קיום ההבטחה.

מבאר תמיד אדמו"ר שליט"א כי מתחלה היתה אמונתו של אברהם אבינו מתוך חקירה והבנה, אך לאחר מכן התעלה להאמין באמונה פשוטה - אמונה המוטבעת בעומק הנפש ואינה תלויה בהבנת השכל. כך שבין אם רואים בין אם מובן בין אם לאו - **האמונה לעולם עומדת**.

בדרך זו מבאר אדמו"ר שליט"א שמכאן רצונו הגדול של אברהם אבינו בבנים. כפי שנאמר ויאמר אברם ה' אלקים מה תתן לי ואנכי הולך עירי ובן משק ביתי הוא דמשק אליעזר. פירש"י דמשק - דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים. ומה ראה אברהם אבינו להדגיש כאן שאליעזר דולה ומשקה מתורתו.

אלא שאמר אברהם אבינו: כל עבודתי בעולם היא הלא פרסום האמונה, מה יהא אם כן לאחר שאסתלק מן העולם. אמנם אליעזר הולך בדרכי בהפצת האמונה, אך האמונה המוטבעת בעומק הנפש - **אמונה פשוטה שאינה זקוקה לראיות ואישורים**, לא קיימת אצל אליעזר שאינו אלא דולה ומשקה מתורתו, אבל לא ירש ממני את טבע נפשי.

לכך זקוק אני לבן שירש את האמונה הפשוטה שנעשתה לחלק ממני יוריש אותה לזרעו אחריו, שיהפכו ברבות הימים לאומה שלימה שהאמונה טבועה בנפשם כמציאות קיימת שאינה תלויה בהוכחות ואינה מושפעת מהנראה לעיניים.

לפעמים נראה הכל ישר וחלק ולפעמים עקום ומבולבל - בדיוק הפוך מהטוב והיושר שלימדו אותו תמיד, לנו זרע אברהם הכח להאמין שהכל בסדר נכון וישר מידו של בעל הרחמים.

נאר אמונה - כי באמת אין דרך אחרת!

{ דברות קודש }

נסיון העקידה - ביטול לדבר ה' בלא דעת והבנה

שעמד וחקר עומק הנסיון לידע מה עבודתו ותפקידו בנסיון זה.

זה אשר היה בנסיון העקידה, שעצם המעשה לשחוט בנו יחידו במצות בוראו לא היה נסיון כלל עבור אברהם אבינו שהיה מוכן למסור עצמו וכל אשר לו להשם יתברך, כאשר כבר מסר עצמו לרצון יוצרו בנסיון אור כשדים ושאר נסיונות. אלא היה עיקר הנסיון במה שהיה נראה לו סתירה בדבר ה' אליו, שבתחלה נאמר לו 'כי ביצחק יקרא לך זרע' ואח"כ נאמר לו 'והעלהו שם לעולה', והבין שעבודתו בעת הזאת לבטל עצמו באמונה פשוטה לשני האמירות. וכן עשה שמחד גיסא הלך בשמחה לקיים מצות ה' להשחוט את בנו, ומאידך גיסא התפלל שישאר כנאמר לו 'כי ביצחק יקרא לך זרע', בביטול גמור לכל אשר נאמר לו מפי ה' אף מבלי שמבין ישוב הדברים.

כן הוא בעבודת כל איש יהודי, אף שמבקשים 'ואל תביאנו לידי נסיון', בעת בא עליו נסיון יש לו ליתן דעתו שמלבד עצם ההתגברות במעשה בפועל יש לו להתגבר בכחות נפשו הנוגעים בנסיון זה, אם חיזוק בבהירות האמונה ואם בענין אחר הטעון תיקון בנפשו פנימה. ובהתגברות זאת יתקן נפשו שמכאן ואילך לא יהא ענין זה נסיון אצלו.

קודם העקידה לא שאל מאימה

בזה יבואר מה שפירש"י שאחר העקידה אמר אברהם להקב"ה אפרש לפניך שיחתי אתמול אמרת לי 'כי ביצחק יקרא לך זרע' וחזרת ואמרת 'קח נא את בנך' עכשיו אתה אומר לי 'אל תשלח ירך אל הנער' וכו'. ומה טעם לא שאל להקב"ה קודם העקידה בעת שהיו שני הכתובים מכחישים זה את זה.

אלא מחמת שהבין שאדרבה זהו הנסיון, שיבטל עצמו לדבר ה' אף בלא שמבין, ויקיים מצותו באמונה שלמה בלא שישאל לפירוש הענין, רק אחר העקידה בעת נאמר לו 'אל תשלח ירך אל הנער' שבוה נתבטל לכאורה הצינור 'והעלהו שם לעולה', היה תמה בעצמו שמא לא הבין מה שנצטווה

המשך בעמוד הבא >>>

ויאמר אל תשלח ירך אל הנער ואל תעש לו מאומה כי עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה וגו' (כב, יב).

ברש"י אמר רבי אבא אמר לו אברהם אפרש לפניך את שיחתי, אתמול אמרת לי 'כי ביצחק יקרא לך זרע', וחזרת ואמרת 'קח נא את בנך', עכשיו אתה אומר לי 'אל תשלח ירך אל הנער'. אמר לו הקב"ה לא אחלל בריתי ומוצא שפתי לא אשנה כשאמרתי לך קח וכו', לא אמרתי שחטוהו אלא העלהו, אסקתיה אחתה.

אברהם אבינו התפלל לחיי יצחק אבינו

איתא בנעם אלימלך (פרשת בא) כי בני ישראל מבקשים תמיד 'כמו שכבש אברהם אבינו את רחמיו כן יכבשו רחמך את כעסך', ומה טעם מזכירים זכות אברהם שעקד בנו ואין מזכירים זכות יצחק שנעקד למענו יתברך, כדאיתא (סנהדרין פט:) שאמר לישמעאל באבר אחד אתה מיראני אילו אמר הקב"ה זבח עצמך לפני לא הייתי מעבך.

כי אברהם היתה עבודתו במדת החדש שהשפיע תמיד חסד לבאי עולם, ולכן בעת שהלך לעקידה אף שהלך בשמחה רבה לעשות רצון קונו, התפלל שישאר יצחק חי, וזהו 'וישכם אברהם בבוקר ויחבוש את חמורו', בוקר מורה על מדת החדש שהלך עמה לעקידה והתפלל לחיי יצחק, ולכן מזכירים זכות אברהם שאע"פ שהיתה תשוקתו שישאר חי קיים מצות הבורא בשמחה. אבל יצחק שעבודתו במדת הגבורה היתה כל תשוקתו להשחט ולכן אין מעשהו חידוש כל כך כמו באברהם, עכתודה"ק.

נסיון בפנימיות הנפש מלבד עצם המעשה

ביאור דבה"ק דאיתא במשנה (אבות ה, א) עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד בכולם, כלומר בכל נסיון יש שני חלקים, חלק ההתגברות והמעשה בפועל ומלבד זה יש לו להתבונן באיזה מכחות נפשו נוגע הנסיון, אם במדת הזריזות ואם במדת השמחה וכו', ויתגבר לחזק בנפשו כח ומדה זו לעשות רצון יוצרו בשמחה ובזריזות וכדו'. כי תכלית הנסיון לגלות כחות הנפש ולזכנם ובאם לא יעשה אלא המעשה בפועל מבלי לדרוש באיזה מכחות נפשו נוגע הנסיון לא יבוא לתכליתו. וזהו שאמרו באברהם אבינו ועמד בכולם,

השי"ת נמצא בתוך הריחוק וההסתר

וירא את המקום מרחוק (כב, ד), כי אברהם זכה ועלה למדרגות גדולות עד שראה מציאות ה' בכל מקום, אפילו בהעלם והסתר בחינת רחוק גם שם ראה את מציאות השם יתברך, כמו שכתוב (ירמיה א, ב) 'מרחוק ה' נראה לי'. ובתיבת רחוק במילוי כזה ר"ש ח"ת קוף, אותיות האמצעיות מהמילוי גימטריא כ"ו שם הו"י"ה ב"ה, כמו שכתוב (תהלים י, א) 'למה ה' תעמוד ברחק', היינו גם בתיבת רחוק עומד ה', היינו שמציאות השם יתברך בכל הוא גם בכל דבר גשמי, וזה ראה אברהם אבינו ע"ה.

אמרי יעקב (תע"ז)

‘העלהו שם לעולה’, ופן לא הבין נכונה מה שנדרש ממנו לעמוד בנסיון זה, לכך שאל להקב"ה לפרש לו דבריו. אמר לו השם יתברך שכאשר נהג בעת הנסיון הוא תכלית מה שנדרש ממנו בנסיון זה, שהיא נראה לו שמה שנצטווה סותר לדבר ה' שנאמר לו מקודם ואעפ"כ ביטל עצמו להשם יתברך, כפי שמחד גיסא התפלל לחיי יצחק כאשר הובטח לו ממנו זרע, ומאידך גיסא 'כי עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה ולא חשכת את בנך' וגו' שהלך בשמחה לשחטו כמצות הבורא. ועל ידי שעמד בנסיון באמונה פשוטה מבלי הבנה, זכה אח"כ שנתבהר הכל – לא אמרתי לך שחטוהו אלא העלהו אסקתיה אחתיה.

ביטול בני ישראל בים סוף

בזה יבוארו דברי המדרש (בראשית רבה ה, ה) בזכות 'ויבקע עצי עולה' זכו ישראל בקריעת ים סוף 'ויבקעו המים' (שמות ד, כא). כי בהיות בני ישראל במצרים הובטח להם מהשם יתברך על ידי משה 'אעלה אתכם מעני מצרים וגו' אל ארץ זבת חלב ודבש' (שמות ג, יז), ובבואם לים 'והנה מצרים נוסע אחריהם' (שמות יד, יג) ולא היה נראה שום דרך להנצל, ובא אליהם מאמר השם יתברך (שם פסוק טו) 'דבר אל בני ישראל ויסעו'. והרי קודם שנבקע הים נראה מאמר זה סותר למאמרו יתברך שיכניסם לארץ ישראל.

אמנם הם לא שתו לבם לסתירה ונכנסו בשמחה לתוך הים לקיים מצות ה', ועם זאת לא איבדו שלמות האמונה שיקיים מאמר השם יתברך להעלותם לארץ ישראל. והוא מכח אברהם אבינו שביטל עצמו לקיים מצות הבורא 'ויבקע עצי עולה' באמונה פשוטה. ועל ידי שביטלו עצמם למאמר ה' זכו 'ויבקעו המים', וכדאיתא (בראשית רבה ה, ה) שהתנה הקב"ה עם הים בשעת בריאתו שיקרע לישראל, והכירו שמתחלה לא היתה שום סתירה ודבר אלקינו יקום לעולם, רק לעיניהם היה נראה כסתירה למען יבטלו דעתם ורצונם לדבר ה'.

הרהור אברהם אבינו שלא עמד כראוי בנסיון

בדברים אלו יבוארו דברי רש"י על הכתוב אחר העקידה (פ, ט) 'ויהי אחר הדברים האלה ויוגד לאברהם' וגו', פירש"י בשובו מהר המוריה היה אברהם מהרהר ואומר, אילו היה בני שחוט כבר היה הולך בלא בנים היה לי להשיאו אשה וכו'. ולכאורה מה טעם בהרהורים אלו.

אלא שהיה מהרהר לידע מהות נסיון העקידה, כי יש לומר שיעקר הנסיון המעשה בפועל להקריב בנו לעולה להשם יתברך, אבל יש לומר כפי שנתבאר שלא היה עיקר הנסיון מעשה ההקרבה כי בזה כבר היה לבו שלם עם אלקיו מנסיגות הקודמים, אלא עיקר הנסיון שיבטל עצמו לדברי ה' אליו אף שנראים כסותרים זה את זה. וכאשר נאמר לו 'אל תשלח ירך אל הנער' הרהר בדעתו שמא באמת היה הנסיון שיקריב בנו בפועל, אלא שמחמת שעדיין לא נשא אשה והוצרך להתקיים דבר ה' 'כי יצחק יקרא לך זרע', נמנע ממנו לשחטו בפועל ונמצא שלא שיעבד כחות נפשו בשלמות להשם יתברך.

לכך בשרו הקב"ה שנולדה רבקה בת זוגו, למען ידע שרק עתה הגיע זמנו לישא אשה, ואשר נמנע ממנו הקרבת בנו בפועל לא היה מחמת שעדיין לא נשא אשה, אלא שלא היה נצרך לבחינה ונסיון כלל על עצם ההקרבה, ולא רצה הקב"ה אלא לבחון היאך יבטל דעתו ורצונו לדבריו אף בעת נראים כסותרים. וכיון שעמד בנסיון נגלה לו שמעולם לא היתה סתירה כי לא נצטוו לשחוט בנו.

יעזור השם יתברך שנוכל לעמוד בנסיונות, וכאשר היום הוא דור חלש וקשה לעמוד בנסיון יש לבקש 'ואל תביאנו לידי נסיון'. ונזכה לכל ההשפעות טובות ולביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

רעוא דרעיון וירא תשע"ה

מאורי אור

פרשת וירא באור רבותינו

בספה"ק נתקשו מה טעם לא הביא המים בעצמו כאשר טרח בשאר הדברים בעצמו ולא על ידי שליח. ובעבודת ישראל איתא שברש"י כתב 'ורחצו רגליכם', כסבור שהם ערביים שמשתחווים לעפר רגליהם וכו'. ולכך לא הביא המים בעצמו כי נתיירא פן יתלכלך מהם וממחשבותם, עיי"ש.

ביתר ביאור יש לומר כי אחר המילה נתדבק אברהם אבינו באמונתו יתברך בשלמות עד שהיה כולו מציאות הטוב, כדאיתא בתפארת שלמה בדברי רש"י כד חזויהו דהוה שרי ואסר פירשו הימנו, שראו עוצם קדושתו דהוה שרי ואסר שאף דברי היתר אוסר על עצמו ופורש מהם, פירשו הימנו שלמדו ממנו דרגת הפרישות.

וכיון שבא לדבקת שלמה בצד הטוב לא היה לראות כלל ענין רע, כביכול כדרך שנאמר בהקב"ה 'לא יגורר רע' (תהלים ה, ה), ולכך בבוא אליו המלאכים וכסבור שהם ערביים שמשתחווים לעפר רגליהם, לא הביא בעצמו המים לרחיצת רגליהם, כי לא היה יכול לראות מה שכנגד אמונת ה'.

לפי זה מה ששילם הקב"ה לבניו על ידי שליח לא היה בדרך עונש, כי בספה"ק איתא הטעם שהכה משה רבינו את הסלע, כי אם היה מוציא מים בדיבור היה נתעורר קטרוג על ישראל שאין שומעים לדבר ה', לכך מסר נפשו להכותו אף שבוה הפסיד ממדרגתו ולא נכנס לארץ ישראל. ולכך מזכירים הכאת הסלע בתפלת גשם – על הסלע הך ויצאו מים, להזכיר זכות משה רבינו שמסר נפשו לטובת ישראל.

והיה זה שכר לאברהם אבינו, כאשר הביא מים על ידי שליח מתוך שלא היה יכול להביט בהיפך הטוב, כן נתן הקב"ה מים לבניו על ידי שליח הוא מרע"ה שהכה את הסלע, שבוה לא נתראה ח"ו על ישראל ענין שהוא היפך הטוב.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, וירא תש"פ, ליל שבת

עבודת אברהם אבינו רק בחלק הטוב

עוד יש לבאר כי שני אופנים יש היאך לקרב איש יהודי לעבודת היוצר, האחד באמירת דברי מוסר ותוכחה לבער הרע מקרבו, והשני להאיר נפשו באור האמונה ובאור תורה ומצוות ובזה מתבער הרע ממילא, וכדרך מאמר רז"ל (קידושין ב:) אם פגע בך מנוול זה משכהו לביהמ"ד. והמעלה בדרך זו שאין עוסק ברע עצמו שבוה יכול להדבק בו מהרע, כמאמר (ראה תניא סוף פכ"ח) העוסק עם מנוול מתנוול עמו.

המשך בעמוד ד <<<

יוקח נא מעט מים ורחצו רגליכם וגו' (יח, ד), וברש"י עיי"ש שליח.

אברהם בחר לבניו גלות במקום גיהנם ולכך נתן המים עיי"ש שליח

הנה בכל ההכנות לסעודת האורחים טרח אברהם בגופו ועשה הכל בעצמו וכמאמר הכתוב 'ואל הבקר רץ אברהם' וגו', 'ויקח חמאה וחלב' וגו', 'ויתן לפניהם והוא עומד עליהם' וגו', ודוקא מים נתן על ידי שליח.

אלא שאברהם היתה לו כוונה עמוקה עד מאד במה שנתן מים דוקא עיי"ש שליח, הדנה ידוע מאמרם ז"ל (ב"מ פו:) כל מה שעשה אברהם למלאכי השרת בעצמו עשה הקב"ה לבניו בעצמו וכל מה שעשה אברהם עיי"ש שליח עשה הקב"ה לבניו עיי"ש שליח. ולכן בזכות שאמר 'ואקחה פת לחם' בעצמו, זכו ישראל ללחם מן השמים כמאמר הכתוב (שמות טז, ד) 'הנני ממטיר לכם לחם מן השמים', וכן שאר הדברים. אבל מים שאמר 'ויקח נא' עיי"ש שליח לכן גם הקב"ה נתן לבניו עיי"ש שליח דהיינו משה, כמאמר הכתוב (שמות יז, י) 'והכית בצור ויצאו ממנו מים' וגו'. וממה שנתן מים עיי"ש משה נסתעף מזה ששגג משה במי מריבה, ונתגלגל הדבר שנשאר משה במדבר ולא נכנס לא"י.

וידוע שאילו היה משה נכנס לא"י ובונה את ביהמ"ק לא היה ביהמ"ק נחרב בעוונותינו, דלא שלטו שונאים במעשה ידיו של משה כמאמרם ז"ל (סוטה ט). וממילא לא היו ישראל גולים מן הארץ והיו נענשים על חטאיהם ביסורים וגיהנם וכמבואר כ"ז בספה"ק. והנה איתא במדרש (בראשית רבה מד, כד) שאע"ה בחר עבור בניו גלות במקום גיהנם. ולכן כיון שאברהם בחר והעדיף את עונש הגלות משאר עונשים, לכך סידר מעשיו במחשבה ועצה עמוקה, כי ידע והשיג ברוח קדשו שאם יתן למלאכים גם את המים עיי"ש עצמו, יתן הקב"ה לבניו מים גם עיי"ש עצמו ולא יגיע למעשה מי מריבה, והיה משה נכנס לארץ ושוב לא היה יכול להתקיים עונש הגלות. וזהו שאמר אברהם 'ויקח נא מעט מים' עיי"ש שליח, כדי שעי"ז יסתבבו הסיבות ולא יבטל עונש הגלות כנ"ל.

מרן אדמו"ר מוהר"א זי"ע

אברהם אבינו נתפרד לגמרי מחלק הרע

ברש"י יוקח נא, על ידי שליח והקב"ה שילם לבניו על ידי שליח שנאמר 'וירם משה את ידו ויך את הסלע'.

הערביים אומה בזויה ושפלה וישרפו בגיהנם על שהשפילו את בני ישראל

כחום היום, פירש"י שצטער על שפסקו אורחים מפני רוב חום היום ושלח מלאכים.

נ"ל רמז לעתיד לבוא חכם היום יוציא חמה מנרתיקה וליהט הערביים - היום הבא בוער כתנור, ויצטערו ישראל שלא יהיה להם למי ללמד כי חסידי או"ה כבר נעשו גרים גרורים, ורשעיהם יהיו נפלטים בחום היום, ויבואו מלאכים וישאלו לישראל מה פעל אל וילמדו עם המלאכים אורחות ה' [כרש"י במדבר כג, כג].

ודרך אגב פירשתי פסוק (תהלים עט) 'והשב לשכנינו שבעתים אל חיקם חרפתם אשר חרפוך ה' ואנחנו עמך וצאן מרעיתך' איך יתכן לבקש שהקב"ה יעשה עול חלילה לשלם להם שבעתים יותר מאשר חטאו וחלילה לא-ל מעול. אך 'שבעתים' רומז על ליהוט היום הבא שיוציא חמה מנרתיקה שבעתים כימי בראשית כידוע (ישעיה ל, כו ורש"י שם). וזה מגיע להם כדין, הדמזומר מתחיל 'באו גוים בנחלתך וגו' נתנו את נבלת עבדיך מאכל לעוף השמים', הנה על זה היה די בהרג בסייף. אך היינו חרפה לשכנינו לעג וקלס לסביבותינו, ונוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ולא ילבין פני חברו רבים (ברכות מג), נמצא על זה מגיע להם עונש כבשן אש. והיינו 'והשב לשכנינו שבעתים' - אור החמה יום בוער כתנור 'חרפתם אשר חרפוך ה'". ושלא יאמר הלא לזה סגי כשנחרפם אנחנו כאשר חרפונו הם, לזה אמר 'ואנחנו עמך וצאן מרעיתך' - והכל לפי המבייש והמתבייש כי אנחנו עמו וצאן מרעיתו סבלנו חרוף וגודף של ערביים אומה בזויה ושפלה והם יתחרפו מקדושי עליונים אין זה מדה במדה, על כן אי אפשר מבלי שבעתים כנ"ל.

חכם סופר (תקפ"ח)

עבודת האבות הקדושים באספקלריא מאירה

שיחת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א – ליל ה' דחזה"מ סוכות – אושפיזין דאהרן ש.ז.

נעשה ממנו אור אין סוף שملובש בתורה והכיצד נחשוב שיצא כדי לקרר את גופו.

אמנם זה מבינים רק כאשר לומדים כל דברי הרמב"ן שמאריך בגודל ההשגה והמדרגה שהשיג אברהם אבינו בהיותו בפתח אהלו, ואחר שרואים דברים אלו מבינים שמה שכותב הרמב"ן שאותו אברהם אבינו יצא לפתח אהלו להתקרב, הכונה על אור א"ס – אור תורה שנתלבש עתה בענין קור וחום שהיה אברהם אבינו מרכבה לזה, אבל אם מביאים את חלק הפשוט שבמקרא בלא החלקים הגבוהים יותר – בלא מה שכותב הרמב"ן לפני ואחרי, נעשית כל ההסתכלות על האבות הק' מגושמת ל"ע.

אם הראשונים כמלאכים

אמרו חז"ל (שבת קי"ב) אם הראשונים כמלאכים או כבני אדם ואם הראשונים כבני אדם או כחמורים ולא כחמורו של רבי פנחס בן יאיר אלא כשאר חמורים. פירשו צדיקים אם הראשונים בעינינו כמלאכים או כבני אדם, אבל אם הראשונים בעינינו כבני אדם או כחמורים, ולא כחמורו של רפ"ב" כי הוא היה לו הרגש קדושה ובאם יכולים או להביט על הראשונים כבני אדם חסר לנו הרגש זה.

סיכום הדברים שהנושא אינו האם המחבר הוא תלמיד חכם או משכיל, כי אף שכפי הנראה הוא יהודי תלמיד חכם שבקש לעשות דבר טוב, מכיון שחסר בחיבורו רגישות כיצד להתייחס לאבות הקדושים ולגשת לפסוקי התורה, אי אפשר להחזיק את הספר בבית. ובה"ש שקיים כיום חומש עם פירוש הנקרא 'שימה בפייה' שנעשה בצורה מחושבת מאד, כך שלא צריך להגיע לחומש אחר.

מתוך רגישות זו החזיקו החסידים ביהדותם

על דברים דקים ועדינים כאלו נלחמו החסידים בכל הדורות, ודוקא מכיון שהיתה להם הרגש קדושה זה החזיקו ביהדותם בכל הזמנים. כך הלא מטו משמיה דהחפץ חיים שהיכן שהיתה חסידות התקיימה היהדות והיכן שלא היתה חסידות לא התקיימה היהדות. כך היתה המציאות כפי ששמעתי מהגאון רבי יעקב אייזלשטיין שבעיר וילנא הגדולה ביותר בליטא נשאר מעט מאוד יהדות והמצוינים ביראתם היו חסידי קווידינוב שהיה להם שטיבל גדול בעיר ועוד חסידים שגרו בעיר שהחזיקו ביהדותם.

כך גם אמר הגאון רבי חיים עוזר כאשר הלך פעם בשבת להתפלל מנחה גדולה ועבר בדרכו סמוך לקווידינובער שטיבל שאחזו עדיין באמצע התפילה, נענה מלווהו של הגר"ח"ע ואמר 'הרב רואה די חסידים דאוונען נאך', אמר לו הגר"ח"ע יא יא ביי אזא צייט וואס ביי אונז דאוונענט מען שוין ניט, ביי זיי דאוונענט מען נאך יא...'

אצל חסידים היתה רגישות ומבט גבוה יותר על כל דבר שבקדושה – דבר שהאירו תלמידי הבעש"ט, ומכח זה התקיימה היהדות היכן שהיתה חסידות. אבל במקומות שהיתה קרירות בעינינו אלו, אף שהיה שם תורה ברבות הזמן לא התקיימה שם היהדות ל"ע.

מתוך שלא מיהו

אמנם את האמת מותר לומר – אבל אשמים אנחנו, כעת יוצאים כולם נגד ספר שחיבר יהודי ירא שמים שלא ידע והבין מה שעושה, ואמנם אין להשתמש בספר כי יש בו חסרון עצום כפי שביארנו. אבל לפני מספר שנים הוציא יהודי משכיל אמיתי כמו הרמ"ד שר"י ספר מעשיות על הגאון מוילנא שהיה קדוש עליון ולמעלה מהשגתנו. אלא שבתוך הספר כותב ל"ע בבזיון על תלמידי הבעש"ט הק' ובתוכם על הרה"ק מבארדיטשוב. שכאשר אין לנו השגה באבות הקדושים ובתנאים והאמוראים כך אין לנו השגה באותם צדיקי עליון, ומשום מה – מתוך כל מיני חשבונות

וענין ויאלכו אמרו חכמים ראשון ראשון מסתלק, וענין ההסתלקות תבין אותו מדבר מנוח אם תזכה אליו. ואחר שמבאר הרמב"ן את הדרגות העליונות שבקושי אפשר לפרש שזכה אברהם אבינו בעת הזאת, כותב: שנראה אליו השם בהיותו חולה במילתו יושב ומתקרב בפתח אהלו מפני חום היום אשר יחלישנו, והזכיר זה להודיע שלא היה מתכוין לנבואה לא נופל על פניו ולא מתפלל ואעפ"כ באה אליו המראה הזאת.

כאשר לומדים את כל דברי הרמב"ן מבינים שלא יתכן לפרש כפשוטו שאברהם אבינו יצא לפתח אהלו להתקרב כי הרגיש חום בגופו, שהרי בדרגות העליונות שהיה באותו זמן ובגילוי שכינה שזכה אף בלא שהכין את עצמו, ודאי לא היה שום מקום להרגשות גופניות ששייכים לאנשים כערכנו. אבל כאשר מתוך כל דברי הרמב"ן מביאים רק מה שכותב שיצא להתקרב, וכך בכל מקום מביאים רק את הפירושים בדרך הפשוט, זאת אומרת שתופסים את האבות בצורה מגושמת מאד.

זיכור וקדושת האיברים של האבות"ק

כאשר מדברים מהאבות הקדושים ראשית כל יש לדעת ממי מדברים, כיצד דברו צדיקים מהאבות הקדושים, כדאיאת בספה"ק במה דכתיב בעקידה 'וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחוט את בנו', כי אברהם אבינו היו אבריו מזוככים ומקודשים עד שלא היה יכול להניע אצבעו אם אין זה רצונו יתברך, וכיון שבאמת לא היה רצונו יתברך שישחוט את יצחק, ברצותו לקחת את המאכלת לא הצליח להזיז את ידו, אמנם אברהם סבר שהוא חלק מהנסיון ולכן התאמץ 'וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת'.

בדרך זו מתפרש הכתוב 'וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק', וכן 'וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל' וגו', וצ"ב הלשון 'וישא אברהם את עיניו'. אלא שאברהם אבינו לא התרוממו עיניו לראות מבלי שיהא דבר ה', והנה כאן אידע שהתרוממו עיניו – וישא אברהם את עיניו, ואכן היה זה רצונו יתברך שיראה את המקום או את האיל.

והרי אין צריך להגיע עד אברהם אבינו, כי צדיקים בכל הדורות ואף בדור האחרון לא עשו פעולה בלא כונה עליונה. כפי ששמעתי מהרה"ח נפתלי פרנקל שליט"א שבעלות הרה"ק מוהר"א מבעלזא זצוק"ל לארץ ישראל התאכסן מתחילה בבית אביו הרה"ח ר' מנדל פרנקל ע"ה בעיה"ק ירושלים והר"ח נפתלי שימש אצלו כהויז בחור. באחד הימים שהיה יום חם מאוד בקשו הגבאים מהרה"ק שיצא למרפסת כדי להתאוורר מעט ולהתקרר מחום היום. נענה הרה"ק: עס פעלט נישט אויס – אין זה חסר. הרה"ק מבעלזא לא זקוק לכך – ואברהם אבינו כן זקוק!?

יציאת אברהם אבינו להתקרב אינה לפי השגתנו

אלא ודאי מה שאמרו שאברהם אבינו יצא להתקרב כחום היום אין הכונה כפשוטו, אלא שהיתה כאן איזו הנהגה עליונה של ענין קור וחום המורה על חסדים וגבורות, ואברהם אבינו יצא החוצה לתקן בענין זה. איננו יודעים מה היתה אותה הנהגה עליונה ואין לנו השגה אלו המתקוות נעשו בצאתו החוצה, אבל ודאי שלא יצא עבור הגוף מכיון שחם לו. כאשר ניגשים להבין את אברהם אבינו באופן מגושם ח"ו זהו הדבר הגרוע ביותר.

מרן הס"ק מלעכוויטש ז"ע באחת השנים לא אמר תורה בפרשת ויצא, וביאר שבפרשה זו רואים כיצד מכל פרט ופרט בחיי יעקב אבינו נעשה תורה, יעקב בורח מעשיו ובא ללבן, נושא אשה ומביא י"ב שבטי י-ה ומכל זה נעשה תורה. ממילא אם כותב הרמב"ן שכוננת הכתוב לומר שאברהם יצא לפתח אהלו כדי להתקרב, הרי שאותה יציאה להתקרב

בזמן האחרון התעורר נושא בציבור החרדי אודות חומש מסוים וראוי להבהיר את הדברים. חומש זה – יש אוסרים ויש מתירים, יש דורשין לשבח ויש דורשין לגנאי. האוסרים כתבו שהמחבר טמא ומטמא ומחטיא את הרבים, עד שהשוו אותו למשכיל הידוע רמ"ד שר"י, ולנגד זה רבנים מהעיר שגר בה המחבר מעידים שהוא ירא שמים ותלמיד חכם ואיסור גדול לשפוך דמו של יהודי כזה.

אמנם לפי דברים אלו הנושא הוא האם המחבר הוא אדם פסול ולכן ספרו פסול, או שהוא ת"ח ויר"ש וממילא ספרו טוב ורצוי, וכיון שיש כותבים כך ויש כותבים כך נעשה בלבול בנושא. אבל לדעתי אלו המדברים על המחבר עצמו לא נגעו בנקודה העיקרית של הדברים, לכן ראוי להעמיד את הדברים על מכונם.

מה העוול בכך שמפרשים הכל רק כפשוטו

האוסרים טוענים שהמחבר מביא בכל ענין רק את הפירוש הפשוט, ולדוגמא אינו מביא את דברי רש"י עה"פ (כ"ד, ז') 'זירץ העבד לקראתה' לפי שראה שעלו המים לקראתה. מנגד טוענים המתירים שאין בכך טענה עליו, כי הרי בחומש עצמו מובא גם פירוש"י, אלא שבפירושו מביא פירושים אחרים מדברי הראשונים, ומה העוול בכך שמחבר פירוש לפי פשוטו של מקרא ומביא את דברי הראשונים שמפרשים בדרך פשוטו.

מתוך הדברים נראה לי שהמחבר עצמו הוא יהודי תלמיד חכם וירא שמים שעשה את החיבור בתמימות, מתוך גישמאק שהיה לו בלימוד הדברים ופירושו כפשוטו של מקרא, אלא שלא היתה לו די רגישות לדעת כיצד ניגשים לפסוקי התורה הקדושה, ודבר זה הוא קלקול עצום כפי שנבאר.

דוגמא לדבר מה שהביאו האוסרים מה שפירש המחבר עה"פ (יה, א') 'וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא יושב פתח האוהל כחום היום', שרש"י פירש שהוציא הקב"ה חמה מנרתיקה שלא להטריחו באורחים ולפי שראהו מצטער וכו'. ואותו מחבר פירש שהיה אברהם אבינו יושב ומתקרב בפתח אהלו מחום היום. וטענו עליו שאף שיש מקור לפירושו זה ואין טענה במה שכתב זאת, טענה יש עליו מדוע לא כתב פירוש רש"י.

והנה באמת פירוש זה הוא מדברי הרמב"ן שכתב וז"ל שנראה אליו השם בהיותו חולה במילתו יושב ומתקרב בפתח אהלו מפני חום היום אשר יחלישנו. ולכאורה מה טענה היא כאשר יהודי תלמיד חכם מביא פירוש שכותב הרמב"ן, וכי מה יכול להיות יותר מהרמב"ן. אמנם האמת שהבעיה העיקרית היא בכל הצורה שניגש לפרש מה שנאמר באבות הקדושים.

שלמות דברי הרמב"ן בביאור הכתוב

כאשר לומדים דברי הרמב"ן אלו יש ללמוד גם כל מה שכותב מקודם ולא להביא רק שתי שורות מתוך דבריו הק'. הרמב"ן בתחילת דבריו מביא דברי הרמב"ם במורה נבוכים שכל הכתוב בענין זה וירא אליו ה', וירא והנה שלשה אנשים וכו' הכל היה מראה נבואה והרמב"ן חולק על דבריו. ובהמשך דבריו מאריך בדרגת הנבואה של משה רבינו והאבות הקדושים ומבאר שענין ראיית המלאכים כאן אינו ענין נבואה.

ובסוף דבריו כתב: אבל במקום אשר יזכיר המלאכים בשם אנשים כענין הפרשה הזאת וכו', על דעת רבותינו הוא כבוד נברא במלאכים אשר יקרא אצל היודעים מלבוש, ושג לעיני בשר בזכי הנפשות כחסידיים ובני הנביאים לא אוכל לפרש.

של פאליטיק וכדו' לא מחו נגד הספר, אף שהיו מגדולי ישראל שמיחו אבל פחות או יותר זה עבר בשתיקה. ובאם לא מחו כראוי על ספר זה, אין פלא שיכול לצאת ספר שחסרה בו רגישות למעלות האבות הקדושים. יש לדעת שכל מה שעדיין קיימים כיום יהודים שמוחים על פרצות ביהדות, אין זה אלא **מכה תלמידי הבעש"ט** שהבעירו אש והתלהבות לכל דבר שבקדושה. ובדאי שלא היה כיום מי שימחה על ענינים דקים שאינם כראוי כמו בחומש כזה אלמלא אותם צדיקים.

איננו מבינים מעשיהם של תנאים ואמוראים

האמת שענין זה אינו נוגע רק לאותו חומש, כי בדור זה קיימים כל מיני הדרכות לאנשים צעירים, המבוססות על מעשיהם וצורת התנהגותם של תנאים ואמוראים המובאים בחז"ל, שאותם אנשים מבינים לפי דעתם הקצרה. והרי **תנאים ואמוראים כל כולם אש קודש**, כפי ששמעתי מחו"ז מנאראל זצוק"ל שהיה אומר בשם הגה"ק בעל דברי חיים מצאנז ז"ע שאמר יודעים אתם מיהו אב"י ומיהו רבא, הקב"ה נטל חתיכת אש מהשמים והשליכה בתוך גוף ומזה נעשה אב"י, ונטל עוד חתיכת אש וזרק לתוך גוף ומזה נעשה רבא.

זהו המבט על תנאים ואמוראים, וממילא כאשר רואים בגמרא כל מיני מעשים שעשו תנאים ואמוראים ודאי אין לנו כלל השגה בזה. ואם מסופר בגמרא שתנאים ואמוראים הלכו מחמה לצל, הרי זה כענין יציאתו של אברהם אבינו לקרר עצמו, שהיתה מכוונת כנגד איזו הנהגה עליונה שהיתה בעת הזאת וכדי לעורר בחינות עליונות, ובדאי שאין הדברים כפשוטם כפי השגתנו.

לא מזיזים את היד שלא לצורך

מון הרא"ש מסטאלין ז"ע היה לו בן חורג הרה"ק רבי משה בער, ובהיותו ילד ישב פעם בשלחן מון הרא"ש ושיחק באצבעו ביין שנשפך על השולחן. הכה אותו מון קלות על ידו ואמר לו, **כמה פעמים הנני צריך ללמדך שלא מזיזים את היד שלא לצורך**. ממי מדברים – מילד שלא היה מיוצ"ח ואעפ"כ חינוכו מון למדרגות אלו. אז כאשר כותב הרמב"ן שאברהם אבינו יצא לקרר עצמו, הכיצד אפשר להבין זאת כפשוטו.

צדיקים אמרו שכאשר הם מזיזים את הקאלפיק מתנוועעים כל העולמות, מי יודע אם כן מה אירע כאשר אברהם אבינו הלך ממקום למקום. לכן יש להזהר כשמדברים מהאבות הקדושים שלא נחשוב שהדברים לפי הבנתנו. **הדבר היחיד**

שיכולים אנו להשיג במעשי האבות הוא מה שנוגע אלינו בתיקון המדות ובעניני העבודה, אבל מה שנוגע להם ולעבודתם ודאי אינו לפי השגתנו. סוכות הוא זמן שמאירים כל המדות וכחות האבות הקדושים, יעוזר השם יתברך שזוכה לזכך מדותינו ולהאירם באור האבות.

»» המשך 'מאורי אור' מעמוד ב

כן היתה דרך אברהם אבינו להאיר בבאי עולם אמונת ה' ובוזה נסתלק מהם הרע ממילא, כדאיאת (סוטה י) שהיה מאכיל ומשקה לעוברים ושבאים ולימדם דעת לברך למי שאכלו משלו. והנה ידוע דאיאת בספה"ק **דברי משה** (פרשת משפטים) שאברהם אבינו זיכך אבריו עד שנמשכו מעצמם לקיום רצונו יתברך, ובעת באו המלאכים והיה סבור שערביים הם שמשתחוים לעפר שברגליהם, הרגיש שאין אבריו נמשכים להביא להם מים לרחיצת רגליהם ובוזה הבין שהוא אין לו לעסוק כלל בחלק הרע שבאורחים רק להאיר בהם אמונת ה', ולכך הביא להם מים על ידי שליח.

בוזה יבואר ששילם הקב"ה לבניו על ידי שליח בתורת שכה, כי על ידי הכאת הסלע נתקדש שמו יתברך, כדכתיב (במדבר כ, ג) 'המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל את ה' ויקדש בס', פירש"י שכשהקב"ה עושה דין במקודשיו הוא יראוי ומתקדש על הבריות. וכיון שהיתה עבודת אברהם אבינו להאיר האמונה לבאי עולם אשר לכך הביא המים על ידי שליח, זכה שיצא מחלציו משה רבינו שקידש שמו יתברך והאיר אמונתו בישראל בהכאת הסלע.

כ"ק מון אדמו"ר שליט"א, וידא תשפ"א, ליל שבת

ומוסף הגאון ר' אפרים זלמן שיתכן ואפילו איסור הוא מצד הדין על הכהנים לישא כפיהם בחול בכל יום, מחמת ובזמן הזה, רבים הם הסוברים שהכהנים אינם אלא כהני ספק מחמת הגלויות הרבות שנדדו ואבדו ספרי ייחוסיהם (עי' ישי"ש ב"ק פ"ה ס"ל ל"ה, מג"א סי' ר"א סק"ד, מגן גבורים ועוד) ויתכן שיש חשש ברכה לבטלה, וכדי שלא תשתכח תורת ברכת כהנים תקנהו ביום טוב.

אך בארץ ישראל לא נתבלבל כל כך כתיב ייחוסיהם, ע"כ הכהנים יותר מיוחסים ואין חשש כ"כ לברכה לבטלה.

החת"ס סופר בתשובותיו (או"ח סו"ס כ"ג) כתב דבגמ' מגילה רפ"ב הסמיכו את מצות נשיאת כפים לעבודה [ז"ל הגמ' – מה ראו לומר ברכת כהנים אחר הודאה דכתיב וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וירד מעשות החטאת והעולה והשלמים] ותפילה במקום עבודה היא ואין ספק כשאין עבודה רצויה והיא פגול ח"ו גם ברכת כהנים לא תחול על המתברכים אז, והיות בעו"ה כל ימות החול טרודים על המחיה ועל הכלכלה ורוב התפלות בלא כוונה וטרדה מרובה ותפלה בלא כוונה קרבתן שאינו רצוי ע"כ מברכים ב"ט שהעולם פנוי ומכוונים בתפלתם עכ"ל. והיינו שמכיוון שברכת כהנים נלמד מעבודה ולדאבון הלב לא זוכים אנו להתפלל בכוונה כדבעי אזי גם בברכת כהנים אין אנו מתברכים כדבעי.

אמנם בשו"ת **בנין שלמה** להגאון ר' שלמה הכהן מוילנא – מגדולי דורו, מערער על השוואת ברכת כהנים לתפלה, דהלא ברכת כהנים מצוה מן התורה היא, ומן התורה אין זמן לתפלה כלל, על כן לא יתכן שנשיאת כפים מצותה רק בעת התפלה, ובכל פעם שירצו הכהנים יכולים להתכנס במקום עשרה ולברך את העם, א"כ אע"פ שבזמן הגלות אין ראש העם פנוי לתפלה, אבל מצוות ברכת כהנים שהיא זמן מועט יכולים לפנות ראשם.

עכ"פ מבוכה גדולה שוררת בין גדולי ישראל לאורך כל הדורות היאך ינהגו בני ישראל בכל פזוריהם בברכת כהנים.

בגליון הבא בעז"ה נביא את פתרונו של רבינו המשמרת שלום שבגאונותו המופלאה המציא תושיה ותרופה לכהנים שייצאו חובתם מדאורייתא ולא יבואו לחשש ברכה לבטלה וביטול תקנת הראשונים ח"ו.

משעולי אור

טיול במשעולי פרד"ס התורה כמשנת גדולי הדורות

ברכת כהנים בחוץ לארץ בכל יום

חידוש נפלא של רבינו הגה"ק ה'משמרת שלום' ז"ע
מאמר מיוחד לקראת יומא דהילולא דיליה – כ"ו מרחשוון

ברכת כהנים – חיוב ומצוה

מצוה על הכהנים לישא בכל יום ויום כפיהם ולברך את ישראל, וזה לשון רבינו **הטור** סי' קכ"ח פסק ומי שאינו נושא עובר בשלשה עשה – כה תברכו. אמור להם. ושמו את שמי. מקור לשון הטור הוא במסכת סוטה (לה:): במירמא דריב"ל. אבל **הרמב"ם** (הובא בב"י ריש סי' קכ"ח) בסוף הל' תפילה: כל כהן שאינו עולה לדוכן אע"פ שביטל מצות עשה אחת הרי זה כעובר על שלושה עשה. מבאר הב"י מדוע ס"ל להרמב"ם דמ"ע אחת היא כיוון דרק כה תברכו נאמר בלשון ציווי מה שא"כ שני הפסוקים האחרים ע"כ ס"ל דמבטל רק עשה אחד. אמנם כתב הב"י דאם לא קראו לכהן לעלות אין לו חיוב לעלות ולא מקרי מבטל עשה, אמנם אם מברך את העם מקיים מצוות עשה. הרי לנו דנצטוו הכהנים במצות עשה לברך את העם מדי יום ביומו.

תקנת הראשונים גדולי אשכנז שלא ישאו הכהנים כפים אלא ביו"ט והפקפוקים ע"ז

אמנם המנהג הקדום בכל מדינות אשכנז, ומקורו טהור מגדולי הראשונים. **רבינו שמעון הגדול** ממגנצא, רבינו **הרוקח**, **המהר"ם רוטנבורג** ותלמידי ורבי יהודה החסיד, שאין הכהנים מברכים את העם אלא ביו"ט ואף ביו"ט אין נושאים כפיים אלא בתפילת מוסף בלבד.

הבית יוסף כבר מביא מנהג זה בשם ספר 'האגור' שכתב שנשאל רבינו מהר"י מולין – המהר"ל ז"ע אבי מנהגי אשכנז, למה אין הכהנים נושאים כפיהם בכל יום מאחר שהוא מצות עשה, והשיב מפני שמנהג הכהנים לטבול קודם כמ"ש בהגהות מיימוניות, ובכל יום קשה להם לטבול בחורף ולכן עלה המנהג דווקא ביום טוב, וגם מטעם ביטול מלאכה, וכשהכהן אינו נקרא אינו עובר. עכ"ל ספר האגור. אבל **הב"י** כתב על זה וז"ל: דחק עצמו לקיים מנהג מקומו [היינו בני אשכנז] ואינו מספיק כי מה שכתב מפני שנוהגים לטבול קודם, היא חומרא דאתי לידי קולא היא, ותלי תניא בדלא תניא שהי טבילה לנשיאת כפים לא הזכירה בתלמוד ואם הם נהגו להחמיר ולטבול, למה יבטלו בשביל כך שלש עשה בכל יום? ואע"פ שאינו עובר אלא א"כ נקרא, מכל מקום מוטב להם שיקיימו שלש עשה בכל יום

ולא יטבלו כיון שאינם מחוייבים, שמיטבלו ועל ידי כן יניחו מלקיים שלש עשה בכל יום. **וישר כחם של בני ארץ ישראל וכל מלכות מצרים שנושאים כפיהם בכל יום**. אדוננו **הרמ"א** יסד את הדברים במסמרות וכתב בסע"י מ"ד: נהגו בכל מדינות אלו שאין נושאים כפיים אלא ביו"ט, משום שאז שרויים בשמחת יום טוב, וטוב לב הוא יברך, מה שאין כן בשאר ימים – אפילו בשבתות השנה, שטרודים בהרהורים על מחיתם ועל ביטול מלאכתם, ואפילו ביום טוב אין נושאים כפיים אלא בתפילת מוסף שיוצאים אז מבית הכנסת וישמחו בשמחת יום טוב.

[המשנ"ב ס"ק קס"ז כתב שח"ו לומר על כלל ישראל שמצטערים על ביטול מלאכתם בשבת, וכתב שלשון הרמ"א מגומגום ואין כוונתו שמצטערים על ביטול מלאכתם, ועין בדרכי משה שם הלשון המדוייק: שבאלו הארצות שהכהנים והעם טרודים במחיתם בגלות ואין להם לפרנס בני ביתם כי אם הלחם אשר ילקטו בזיעת אפס דבר יום ביומו, והם טרודים במחיתם ואינם שרויים בשמחה לכן אין נושאים כפיהם ביום שיש בו ביטול מלאכה, ואף בשבת אין נושאים כפיהם מפני שטרודים במחשבתם והרהורים על מעשה ידיהם שעברו ושעתידים להיות וינוח גופם קצת מעמלם ואינם שרויים כל כך בשמחה כמו ביום טוב שנאמר בו ושמחת בחגך, לכן נשתרבו המנהג שלא לישא כפים כי אם ביו"ט.]

דברי הפוסקים על תקנת ביטול ברכת כהנים

אמנם רבים מהפוסקים האחרונים תמחו על מנהג זה. **המג"א** כתב בשם **הרמ"ע מפאנו** דמנהג גרוע הוא. וכן כתב **הס"ט** שאין למנהג זה יסוד ועיקר ולא ראוי לבטל מצות עשה מחמת חששות אלו.

אך לעומתם משבחים ואומרים גדולי האחרונים להמליץ על תקנה עתיקה זו. במהלך מחודש מליץ הגאון האדיר ר' אפרים זלמן מרגליות מלעמבערג בשו"ת '**בית אפרים**' (ס"ו) וכתב שחלילה לבטל מנהג שמקורו טהור מארזי הלכונן ומדייק מל' הב"י שעל אף שתמה על התקנה, עדיין אינו פוסק שיש לישא כפיים, רק כתב שיישר כחם של בני ארץ ישראל ומצרים שנושאים כפיים בכל יום, שאף הוא מודה שלאחר שקבלו עליהם הכהנים חומרת טבילה לנשיאת כפיים אי אפשר לבטל מנהגם.